

Identifikační proces

Eva Trnová

PdF MU

trnova@ped.muni.cz

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Identifikační proces

Různí odborníci různé etapy

- Nominace
- Identifikace
- Diagnostika
- Není ostrá hranice mezi nominací a identifikací – prolínání (např. u projevů nadaných).

Nominace

- Rodiče
- Pedagogové
- Spolužáci
- Autonominace

Identifikace

- Subjektivní
- Objektivní

Identifikace - subjektivní metody

- Používají především pedagogové – identifikační nástroj jsou metody pedagogické diagnostiky (rozhovor, pozorování, dotazník, test, analýza výkonů, výtvorů a činností žáka aj.).
- Nutná znalost nejen správné aplikace metod pedagogické diagnostiky, ale i teoretické poznatky z oblasti nadání a vzdělávání nadaných.
- Metody pedagogické diagnostiky mohou použít v určité zjednodušené formě i rodinní příslušníci, spolužáci, přátelé - jedná se převážně o názory těchto osob - spíše jde o nominaci než identifikaci.
- Adresa skript pedagogické diagnostiky:
<https://munispace.muni.cz/library/catalog/book/2146>

Obecné charakteristiky nadání

„Populace nadaných se jeví **směrem ven** jako relativně homogenní, ale **směrem dovnitř** jako heterogenní skupina s pestrými interindividuálními rozdíly.“

Jurášková, 2006

Charakteristické znaky (projevy) nadáných

Různí autoři uvádí různé výčty :

- často je uváděno rané čtenářství
- akcelerovaný vývoj – brzy chodí, mluví...
- logické, kritické myšlení...
- vynikající paměť, encyklopedické znalosti...

Ukázka výčtu charakteristik –Portešová

<https://www.nadanedeti.cz/odborne-zdroje-clanky-typicke-charakteristiky>

Kladné a záporné projevy Jurášková – viz následující text

Trnová – *Desatero*

Publikace s projevy v jednotlivých oblastech nadání

Shrnutí

- Video Jak identifikovat nadané dítě:
- <https://www.youtube.com/watch?v=sFKOVBRSezw>

Identifikace

- **Objektivní metody** – standardizované testy
 - IQ – není vhodné pro děti
 - Menza snaha vytvořit vlastní testy – probíhá
 - MU - doc. Portešová – matematické nadání, INVENIO
<https://invenio.muni.cz/>
 - <https://www.invenio.muni.cz/o-inveniu-zakladni-informace>
 - IDENA - <https://objednavky.nuv.cz/nastroj/15-nadani/30017-posuzovaci-skaly-a-didakticke-testy-k-vyhledavani-nadanych-zakuidena>
 - MU – Trna, Trnová – Poznejte v sobě Einsteina
<https://www.researchgate.net/publication/307907959> Objevte v sobě Einsteina
 - Havigerová – MŠ HK – testování předškolních dětí podle zahraničního originálu – CGS test - Characteristics of Giftedness Scale - Silvermanová

Diagnostika

- Potvrzení nadání pomocí objektivních metod - je záležitostí odborníků na danou oblast, především psychologů a speciálních pedagogů.
- V ČR - provádí školská poradenská zařízení, zejména Pedagogicko-psychologické poradny, ale také Speciálně-pedagogická centra (např. při diagnostice nadání u dítěte s poruchou autistického spektra).
- Pro vyšetření nezletilého je nutná vyplněná žádost, informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte a vyjádření školy, navazující na „prediagnostiku“ (nominace, identifikace).
- Výstup komplexní psychologické diagnostiky mimořádného nadání - komplexní informace o dítěti.

MŠMT (vyhláška č. 27/2016 Sb., 2016)

Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává. Pokud se nadání žáka projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se školské poradenské zařízení zejména ke specifikům žákovy osobnosti, které mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, a míru žákova nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru, jehož odborný posudek žák nebo zákonný zástupce žáka školskému poradenskému zařízení poskytne.

Shrnutí:

Co bychom měli o nadaném vědět:

- v čem je nadané
- míru nadání
- osobnost žáka - typ nadaného + osobnostní charakteristiky (Hubatka – typ žáka)
- (Hubatka Miloslav Úspěšní vychovávají děti jinak – pohled pedagoga; Miková, Šárka; Stang, Jiřina Typologie osobnosti u dětí – pohled psychologů - ukázka z knížky <https://obchod.portal.cz/pedagogika/typologie-osobnosti-u-deti/#ukazky>

Jak vzdělávat nadané žáky?

- Inkluze – diferenciacie - segregace
- Modely vyvážené inkluze
- Metody obohacení a akcelerace
- Modely práce s nadanými
- Doporučené postupy pro vzdělávání nadaných

Modely vyvážené inkluze

<https://sites.google.com/view/modely-vyvazene-inkluze/>

The image shows a Zoom meeting interface. The main window displays a presentation slide with the following content:

Vyvážená inkluze

Modely vyvážené inkluze

Cesty ke spokojenosti dětí se začleňují:

- Finský diferenační model
- Model malých pracovních družin
- Systém vytahovaných studijních skupin
- Akceleračně-decelerační modely
- Izraelský model projektové výuky
- Plně personalizovaná výuka
- Talentový model s mentoringem
- Mozaiky sestavené z Atributů školních systémů podpory nadání
- Modely využívající paralelních tříd

<https://sites.google.com/view/modely-vyvazene-inkluze/>

The chat window on the right shows the following messages:

- Me to Mirka Bartoňová (Direct Message): Ahoj Mirko, jsem ráda, že tě vidím. Eva Trnová
- Ellen Mlátílková to Everyone: Vidím velký potenciál v době fungujících ŠPP. Mimořádné nadání dítěte a žáka vyžaduje také dlouhodobější sledování, pozorování dítěte, žáka v edukačním procesu pro nastavení vhodných podpůrných opatření.
- Kateřina Emer to Everyone: Formou DVPP to stávajícím učitelům nabízíme pod hlavičkou NPI.
- Eva Dušková to Everyone: tinyurl.com/nadani
ano, eva.duskova@kraj-lbc.cz, kasparova@pppcl.cz ;)

Who can see your messages? Recording On

To: Mirka Bart... (Direct Message) Type message here...

Základní způsoby práce s nadanými žáky

- **Akcelerace** - urychlování postupu (předčasný vstup do školy, přeskočení ročníku).
- **Obohacování (enrichment)** - rozšíření učiva, vyšší náročnost výuky.
- Oba přístupy se při vzdělávání nadaného žáka doplňují.

Kde hledat materiály k obohacování

- Stránky Mensa – školy spolupracující s Mensou
- <https://deti.mensa.cz/index.php?pg=odborne-informace--pracovni-listy--most-2000--matematika>
- tinyurl.com/nadani

Jak učit nadané žáky

- Video: <https://www.youtube.com/watch?v=-dU-MgwaZ-4>

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Renzulliho „model otáčivých dveří“

- Je založen na metodě **obohacování** – postaven na dobrovolnickém základě – žáci nejsou vybíráni – hlásí se sami, ale postupně „odpadají“
- „**Obohacující triáda**“ – metody ve třech následných stupních
- **Metody I. typu** - cíl vyvolat zájem o nějakou oblast; získat přehled o struktuře a možnostech - zájmová centra ve třídě, exkurze, diskuse s odborníky.
- **Metody II. typu** - rozvoj procesů myšlení a cítění. Cílem je kognitivní a afektivní trénink, zručnost v samostudiu a pokročilé dovednosti zkoumání a práce s informačními zdroji. Trénují se také schopnosti ústní, písemné i vizuální komunikace.
- **Metody III. typu** - zkoumání reálných problémů –
 - samostatný výzkum, rozvoj zájmu, motivace,
 - samostatnosti a tvořivosti nadaných účastníků.

Kde hledat informace - knihy

- <https://www.nadanedeti.cz/odborne-zdroje-knihy-o-nadani>

Zdroje

- DOČKAL, V. *Zaměřeno na talenty: aneb Nadání má každý*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. 245 s. ISBN 80-7106-840-3.
- HŘÍBKOVÁ, L. *Nadání a nadaní: pedagogicko-psychologické přístupy, modely, výzkumy a jejich vztah ke školské praxi*. Praha: Grada, 2009. 255 s. ISBN 987-80- 247-1998-6.
- JURÁŠKOVÁ, J. *Základy pedagogiky nadaných*. 1. Vyd. Praha: Institut pedagogickopsychologického poradenství ČR, 2006. 131 s., ISBN 80-86856-19-4.